

LÁSZLÓFFY ALADÁR

"Tiszteld a költőket, akik veled vannak, bármerre mennél..."

Dsida Jenő szavaival ajánljuk nektek LÁSZLÓFFY ALADÁR néhány szép versét, hogy könnyebben eligazodjatok az őszi ködben s a könyvek világában.

Ó, ISKOLÁIM, DRÁGA ISKOLÁK!

(Részlet)

Ahogy a táj ölén a patakok: eredt, szaladt, találkozott a sok tudásra éhes és tudást-hozó, csizmáik alatt ropogott a hó. A rókaprémek és a kisgubák... Ó, iskoláim, drága iskolák!

Megszólal itt meg ott a kisharang. A madár fenn, a vándor itt alant. A madár megy, a deák érkezik, a fagy pirosra csípte két kezit, mikor utazott hét határon át... Ó, iskoláim, drága iskolák!

BENN A KÖNYVBEN MÁS VILÁG VAN

Köd, a fánál van a határ, s rajta három fázó madár; máskor le a kerten végig ellátunk a kerítésig.

Hát az ilyen nedves napok alatt én is kedvet kapok, hogy kinyissam kedvenc könyvem, múlik is az idő könnyen.

Benn a könyvben más világ van, mint a ködbe burkolt házban, ott nem téli hideg járja, Afrikában, Ázsiában...

Történetekbe merülve ilyenkor hány ember ül le, kezében egy könyvet tartva utazik egy messzi partra.

Autók és indiánok – csak úgy suhannak az álmok, ki-ki melyiket kereste... Kinn a köd s az őszi este.

OLVASÁS

Könyvről könyvre nő az eszem, ezt magam is észreveszem, minden könyv saját világa ablakot nyit a világra:

itt egy régi történetet, ott kalandot követhetek, s ezenközben láthatatlan kincseket gyűjtök magamban.

Gyűlnek is a kedvenc könyvek, sorba rakom, ahogy jönnek, sorakoznak a kispolcon – ez lesz a könyvtáram! – mondom.

Mire megnövök, ezerre szaporodnak sorra-szerre... Ülök egy csendes sarokban, s erre gondolok titokban.

A NÉPMESÉK

Fülem őrzi, de szívemben élnek muzsikánál szebben, gyermekkorom sok-sok álma velük könnyen visszajár ma.

Kitől is hallottam őket? Nagymamát, öreg szülőket, messzeföldi bácsit, nénit hallok még, ahogy mesélik.

Mint nagy, ismerős berekben, kószáltak a képzeletben patakon túl, hegyek ormán, jó tündér és rossz boszorkány.

Mennyi könyvet, mennyi képet hordott még elém az élet, mennyi tájat s mozit láttam, hol jártam és hol nem jártam.

De a mese most is pártol, fejem felkapom akárhol, mint valami varázsszóra, a "volt egyszer, hol nem volt"-ra.

A KÍNAI BABA

MICHELINE MAUREL nyomán

Volt egyszer egy ember, aki nagy szegénységben élt. Egyetlen vagyona egy kép volt, amit a szülei hagytak rá. Valaha a szülők messzemessze, Kínában éltek, és ez a kép a kínai nagymamát ábrázolta. Amikor a szegény ember megházasodott, boldogan de még szegényebben élt a feleségével meg a gyerekeivel. Már hat gyerekük született, de még egy hetediket is akartak, mert azt tartják, hogy a hetedik gyerek szerencsét hoz.

És csakugyan, azon a napon, mikor a hetedik gyerek megszületett, az apa olyan jó állást kapott, hogy attól fogva nem volt semmi gondjuk: annyit ehettek, amennyi jól esett, szép ruhákban járhattak, és beköltöztek egy nagy házba. Ott a kínai nagymama képét felakasztották a kandalló fölé.

A hét testvér jól megfért egymással, sokat játszottak, és csak hébe-hóba veszekedtek. A legidősebb fiú volt, aztán egy lány következett, aztán megint egy fiú, megint lány, megint fiú, megint lány és megint fiú. Ha ebédelni hívták őket, a mamájuk csak azt kiabálta: A, B,

C, D, E, F, G, gyertek ebédelni!" Szép gyerekek voltak, a hajuk szőke, a bőrük tejfehér, csak a szemük vágása volt egy kicsit ferde – ennyit örököltek a kínai nagymamától.

Mikor a legkisebbik fiú is hét éves lett, a szülők egy napon azt mondták:

Édes gyerekeink, nemsokára kishúgotok születik. Találnunk kell neki egy szép nevet. Az ábécében a "H" következik, azzal kezdődjön a kislány neve.

- Hortenzia!
- Hanna!
- Helén! kiabálták a testvérek.

Ez a név mindenkinek tetszett, szépen megegyeztek, hogy a neve Helén lesz.

Igenám, csakhogy a nyolcadik gyerek nem kislány lett, hanem fiú: egy furcsa, sárga bőrű, fekete hajú, ferde szemű kicsi fiú, egy igazi kis kínai, aki senkire sem hasonlított a családból, csak a kínai nagymamára. Most aztán lánynév helyett találni kellett egy "H"-val kezdődő fiúnevet.

Sehogyse tudtak megegyezni: és a kisgyereknek még hétnapos korában se volt neve. A hetedik nap estéjén az egész család az asztalnál ült, és vitatkozott, mikor a kép megelevenedett! A nagymama felkelt az aranyos karosszékből, és átlépte a képkeretet! Egy pillanatra megállt a kandallón, rájuk

nézett, és azt mondta:

- Hét álló nap nem volt elég nektek, hogy nevet adjatok ennek a kisfiúnak. Most hát viszszaveszem.
 Azzal átsuhant a szobán, a bölcsőből kivette a pólyást, a takarójába burkolta, és a kép felé indult vele.
- Add vissza! kiáltotta a mama, de akkorra a nagymama már újra ott ült mozdulatlanul a képen. Mindnyájan a bölcsőhöz rohantak: üres volt. A szülők sehogyse akarták elhinni, hogy a kínai nagymama vitte el a pólyást: kerestek, kutattak a házban, a kertben, még a rendőrséget is kihívták, persze hiába.

A gyerekek biztosak voltak benne, hogy csak a kínai nagymama adhatja vissza kistestvérüket. Egy éjjel mind a heten fölkeltek az ágyukból, és odaálltak a kép elé.

- Beszélj te, Gábriel, te vagy a legkisebb súgták, és erre Gábriel halkan azt mondta:
- Eljöttünk hozzád mind a heten, kínai nagyanyánk, hogy megkérjünk, add vissza a kínai babát. A képen lassan megmozdult a nagymama keze, intett nekik, és megszólalt:
- Találtatok már nevet a kisfiúnak? Úgy látom, még mindig nem egyeztetek meg. Akkor pedig nem adhatom vissza.
- Mutasd meg legalább, hova dugtad a pólyást! Hadd lássuk, csak egy pillanatra! mondták a gyerekek, és erre a kínai nagymama így szólt:
- Fogjátok meg egymás kezét, hunyjátok be a szemeteket, és számoljatok lassan hétig.

Mikor a gyerekek kinyitották a szemüket, gyönyörű rózsakertben voltak, és megláttak egy ringatózó, szalmából font bölcsőt. Odamentek, és a bölcsőből a kistestvérük, a kínai baba nevetett rájuk.

- Hogy megnőtt! De szép! Ő a legszebb közöttünk! Megsimogathatjuk? – kérdezték.
- Majd, ha nevet adtok neki mondta a nagymama.

A gyerekek ugyanúgy tértek vissza, ahogy jöttek: hétig számoltak, és máris a szobában találták magukat, a nagymama mozdulatlan képe előtt.

Másnap estefelé Gábriel egyszer csak azt mondta:

- Az angol könyvben láttam egy szót:

HIM. Azt jelenti: ŐT. Hívjuk így. Mert mi nagyon szeretjük őt. És ez jó rövid név, illik egy ilyen kicsi babához. Meg olyan kínaiasan is hangzik.

 Becézni is lehet! – mondta André. – Him-Li-ko! Igazi kínai név! – kiabálták a gyerekek.

Éjjel, mikor a szülők már aludtak, mind a heten csöndben fölkeltek, és odamentek a kép elé. Gábriel halkan megszólalt:

 Eljöttünk hozzád, kínai nagyanyánk, hogy megkérjünk, add vissza a pólyást.

Megrebbent a nagymama keze, a szeme megelevenedett.

- Találtatok nevet? kérdezte.
- Him! felelték egyszerre a gyerekek. becézve Him-Li-kó.
- Hát jó mosolyodott el a nagymama. És abban a pillanatban a pólyást ott tartotta a karjában. Átlépte a képkeretet, a kisfiút betette a bölcsőbe, betakarta, és megcsókolta. Aztán visszalépett a keretbe, kicsit szomorúan elmosolyodott, és újra mozdulatlan képpé változott.
- Csak a mama is beleegyezzen, hogy Himnek hívják mondta André.
 - Írjuk rá a bölcsőre mondta Brigitta.

Reggel, mikor a mama belépett a szobába, azt látta, hogy hét gyereke ott fekszik a földön, és mélyen alszik; középen, a bölcsőben ott az alvó kicsi pólyás. Fölöttük a szelíden mosolygó kínai nagymama képe.

KOVÁCS ANDRÁS FERENC versei KÍNAI DALLAM

Pagoda-tetős palota a vízparton.

Ősszé válok. Már nem bánom. Szélvész rázhat: van két lányom!

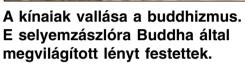
Egyik nyárfa, másik nyírfa: vén törzsemben meg volt írva!

Ősszé válok. Már nem bánom. Lombom rezdül: van két lányom!

Egyik nyírfa, másik nyárfa: tán nem lészek többé árva...

Koronámat égnek tárom: ősszé válok! Van két lányom.

KİNAI TUTAJOSDAL

Gomolyog a köd a dombon, dana dönög a dorombon, zenebona kel a holdban: fatutajomat eloldtam.

Fatutajomat eloldtam: tovalebegek a holdban, dana dönög a dorombon, gomolyog a köd a dombon.

A riksa kétkerekű, könnyű kocsi. Régen ember, a riksa kuli húzta. Ma kerékpáros riksán lehet utazni.

KULIMÁSZ

Volt egy csuri kulimász. Idemász meg odamász az utcán a kulimász, hol a kuli gurigáz. Pekingben a kulimász odamász... Jaj, idemász unottan a kulimász, s megugatja puli, száz! Kuli-kuli-kulimász, lekopott az úri máz rólad, csuri kulimász!

Kínában hatalmas rizs- és teaültetvények vannak.

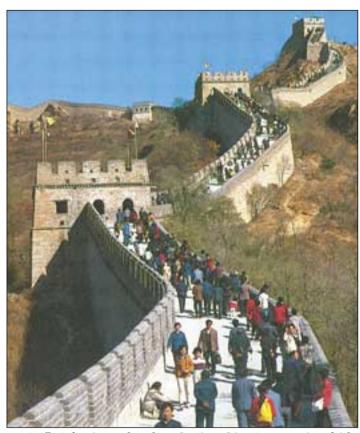
Hogy tudják a rizset pálcikával enni?

LÁSZLÓFFY ALADÁR

A KİNAI FAL

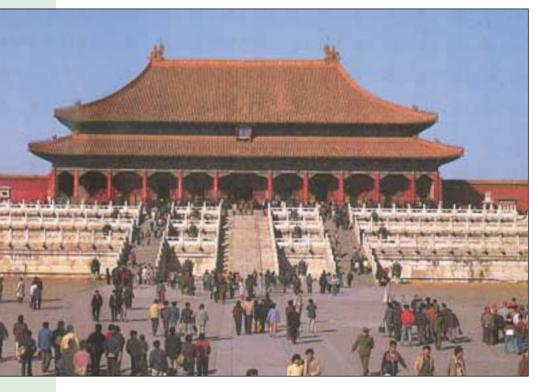
Földünk arra Kelet fele nagy csodákkal van még tele. égig érő havas hegyek, sűrű erdők, csípős legyek, csípős fűszerek és homok. nagy-nagy múlt és híres romok... Bár nehéz elmenni oda. Kínában is sok a csoda: nyers rizs, főtt rizs, hús és kenyér, sok munkától feltört tenyér, nagy folyókban sok a hala – ám leghíresebb a fala. Akik rakták ezer évig, úgy tudták, a hazát védik. Receptie, hogy völgyön, hegyen végig elég magas legyen. Rég nem parancsolia senki, hogy most gyere be, most menj ki! Sétálnak a hosszú falon: műemlék az, nem kőhalom. s vége lesz sok télnek, nyárnak, mindig csudájára járnak.

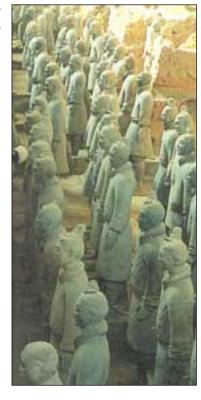
Kína több ezer éves kultúráját őrzi a Pekingben levő császári palota, a Tiltott Város. A világ legnagyobb építménye, a kínai Nagy Fal 6700 km hosszú. 2000 évvel ezelőtt kezdték építeni Kína északi határa mentén a lovas népek ellen.

Az első kínai császár, Cs'in Si Huang-ti sírját kétezer éve őrzi életnagyságú katonákból álló cseréphadserege. A nemrégiben feltárt 8000 föld-

alatti szobor mindegyikének más az arckifejezése sőt a hajfonata is.

A szarvasok egy ízben túl közel merészkedtek az emberek házaihoz. Nosza. kitódultak a vadászok, és százszámra ejtették el a szarvasokat.

A SZARVASOK KIRÁLYA

Kínai mese

lóit, kihirdette köztük, milyen szerződést kötött az emberek királvával, és ezt valamennyien jóváhagyták. Mivel előbb vagy utóbb úgyis

A bölcsességéről híres szarvaskirály sokáig siratta testvéreit, majd fölkereste az emberek királyát, és így szólt hozzá:

meg kell halni, igazságosnak tartották, hogy naponta egy-egy elpusztuljon közülük, hiszen áldozatával megváltja a többieket, akik ezért veszélytelenül élhetnek.

A vadászatek.

id halomra öldösték a szarvasaimat, akik az emberek termőföldjein legelész-Kölcsönösen kárt okoztunk egymásnak.

A vadászaoktalanul nagy vérengzést végeztek - is-

merte el az emberek királya.

A szarvasok királya néhány pillanatig hallgatott. Majd megkérdezte:

- Hány szarvasra van naponta szükségetek?
 - Equetleneavre.
- Megkapjátok. Ám arra kérlek, soha többé

Egy napon a sorshúzás úgy hozta, hogy egy olyan szarvastehénnek kellett volna feláldoznia magát, aki bármelyik pillanatban szarvasborjút hozhatott a világra. Kapott hát egynapi haladékot, ám he-

lvette egy másik szarvasnak kellett feláldoznia magát. Ez a szarvas - méltán - azt kérte, hagyják életben, hisz nem rajta a sor. Tiszteletben kellett tartani az egyezséget, ezért a szarvaskirály úgy döntött, önmagát ajánlja föl, és meg is jelent az emberek királyának színe előtt.

Az emberek királyát csodálattal töltötte el a és szabadon engedte őt.

ne engedd meg, hogy tömegmészárlást haitszarvaskirály becsületessége, nemes szíve sanak végre a szarvasok közt. Megígérem – felelte az emberek királya. A MÓRA Könyvkiadó 366 állatmese A szarvasok királya pedig című könyvéből összehívta alattva-A bölcs utalkodó úgy Ma is érdemes Ha az uralkodó bölce, intalwazi hogy meg is és ritkán gerjed haragra, akkor megszívlelni a régi kínai Jeheggen érdemelni, és úgy as alarendeltek maradektalanul bölcsességeket. allapítia meg a büntetéseket hticégesek, és ritkán követnek hogy azokat el is lehessen Ha kivalo embert latez, Arra Bondoli, hogy egyenle Hogyha haragot halmozók kormányoznak leady volo. Ha pedig hem alégedettengéget halmozókat, kinglof lates, in real news Beneric is Br. in in very very Sodber os vizagald meg delembe korül. 8

AZ ARANYTOJÓ MADÁR

Kínai mese

Élt valaha régen egy gazdag ember. A szegényeket csalta, a jómódúak előtt mélyen meghajolt. Ennek a gazdag embernek volt egy lánya, de mivel még attól is sajnálta a hozományt, egy szegény favágóhoz adta feleségül.

Szegény volt a férj, az asszony se hozott semmit a házhoz, így az esküvő után igen keserves napok köszöntöttek rájuk. Elérkezett az újév ünnepe, s nekik nem volt se rizsük, se tüzelőjük.

Elindult az ember fáért. Alig tett néhány lépést, a hóban egy kis madarat pillantott meg. Odaszaladt, óvatosan felemelte, s bevitte a házba. Olyan gyöngéden ápolták, hogy a madár lassan-lassan magához tért, s egyszer csak megszólalt:

– Tudjátok meg, hogy én aranymadár vagyok. Láttam, hogy irgalmasak és igaz szívűek vagytok, azért jöttem, hogy segítsek rajtatok. Holnap, mihelyt megvirrad, szerezzetek nekem sonkát. Ahány lat sonkát megeszem, annyi lat aranytojást tojok. Sem többet, sem kevesebbet. De jól megjegyezzétek: hét latnál többet sohasem adhattok egyszerre.

Másnap reggel a férj felkerekedett, s elindult az apósához, hogy egy falat sonkát kérjen kölcsön. Csakhogy a fukar apósától nem sonkát kapott, hanem szidalmat. De azt már nem

SZÉKELY GÉZA rajzai

kölcsön, hanem örökbe. Hanem az anyósa nagy titokban egy darabka sonkát nyújtott neki.

A sonkából egy falatot sem ettek, hanem apróra vagdalták, és a madárnak adták. Aztán szorongva várták, mi fog történni. S a madár másnap reggel csakugyan aranytojást tojt.

Az aranyat nyomban eladták, az árán sonkát vásároltak, és a madarat mindennap hét lat sonkával megetették. A madár pedig minden reggel hét lat aranytojást tojt.

Így ment ez jó ideig. Végül az após fülébe jutott az aranytojó madár híre. Több se kellett a fösvény és pénzéhes embernek. Komor ábrázattal betoppant a kunyhóba, és így szólt:

- Cseréljünk. Minden vagyonomat odaadom a madárért.

De a favágó nemet mondott. Az após kénytelen volt üres kézzel távozni. Hanem késő este ismét megszólalt a madár:

Az én időm lejárt. Hamarosan eltűnök.
 Holnap cseréljetek el.

Másnap, mihelyt megvirradt, a favágó kapta a madarat, s futott vele a fösvény apósához. Menten nyélbe ütötték a cserét: a madárért megkapta az após egész vagyonát.

Az após a kezét dörzsölte örömében. Azt gondolta: "Minél több sonkát adok a madárnak, annál több aranyat ad majd nekem!" Így azután négy font sonkát tett a madár elé. Az megette az egész sonkát, de másnap reggel már csak a hűlt helyét találták. Odalett az egész vagyon, odalett az aranyat tojó madár is.

Es a gazdag após mit tehetett egyebet, odaköltözött a favágóhoz, s nála élt azontúl kegyelemkenyéren. Ha kimondjuk ifjabb báró Wesselényi Miklós nevét, nyomban arra gondolunk: ő volt az árvízi hajós.

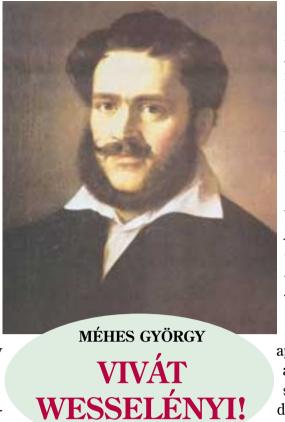
Valóban 1838, március 13-án, mikor a jeges áradat elöntötte, és végpusztulással fenyegette a magyar fővárost, Wesselényi Miklós volt az, aki félelmet nem ismerve vezette a mentési munkálatokat. Ezrek köszönhették neki életüket. Rögtön tegyük hozzá, nem ez volt a legfontosabb tette Wesselényinek. Ő egyike a tizenkilencedik század nagy magyar reformereinek. Hailíthatatlan, bátor jellem. Ez már kisfiú korában is megmutatkozott.

Kilenc esztendős korában elkísérte édesapját a zilahi megyegyűlésre. Ott az idősebb Wesselényi szembeszállt a császári hatalmat támogató főispánnal. Ennek hívei rátámadtak, és ki akarták taszítani a megyeház ablakán. Kisfia előbb könyörgött, hogy kegyelmezzenek meg az apjának, majd kardot rántott, és így kiáltott: Aki apám ellen még egy lépést mer tenni, azt irgalom nélkül összevagdalom! Váratlan fellépése óriási lelkesedést váltott ki. Körülvették, ölelték, éljenezték.

Egy másik eset: édesapja, akit rendkívüli erejéért és indulatos természetéért joggal neveztek

a zsibói bölénynek, betegeskedett, és maga helyett tizenhárom esztendős fiát küldte háromszáz nemesi fölkelő élén Nagykárolyba.

Az ifjú Wesselényi egy hétig minden nap gyakorlatoztatta vitézeit. A jelenlevő katonai parancs-

nokok elragadtatottan figyelték az ifjút, és valamenynyien azt jósolták, hogy nagy hadvezér lesz belőle.

Valóban, már ekkor kitűnt rendkívüli szellemi és testi képességeivel. Újfalvi Sándor, aki kortársa, szomszédja és tisztelő barátja volt, így írja le külsejét: Apjánál magasabb, vállasabb és csontosabb. Hangja vastag és harsány. Kiálló pofacsont, széles, nagy homlok, rendkívül izmos karok és vállak. Edzettebb és erősebb volt apjánál. A gyaloglást, futást, álmatlanságot, koplalást, szomjúságot hihetetlen módon tűrte. Kiváló tanítómestere, Pataky Mózes segítségével

valósággal itta magába a tudományokat. Hihetetlen emlékezőtehetsége volt. Szinte játszva sajátította el a fontosabb európai nyelveket.

Az ellenzék vezére, Kossuth Lajos így ír róla az Országgyűlési Tudósításokban: Wesselényit a haza nagy fiai közé számítottam mindég, de megvallom: bámulatba ejt az ítélőtehetségnek ezen precíziója, mellyel a legszövevényesebb tárgyaknak is sokoldalú nézeteit villámsebességgel felfogja, határtalan hazafisága, mely a közjóért minden áldozatra kész. Kossuth csodálja Wesselényi előadásának ritka erejét, mely minden szavába mázsányi erőt szorít.

Jókai mesébe illő hősei is elmaradnak Wesselényi nagyságától. Ő szervezi és vezeti sikeresen a tizenkilencedik század első évtizedeiben a szabadelvű ellenzéket.

Az ifjú földesúr külföldi utazásokon egészíti ki tudását. 1813 és 1817 között életre szóló hatás éri. Három év rendkívüli időjárása után, 1817ben iszonyú éhínség tör ki Erdélyben. Az ifjú Wes-

selényi jótékonykodik, adományokat oszt, de hamar tisztázza magában, hogy az adózó nép sorsán csak gyökeres változtatással lehet segíteni. Ettől fogva egyik legfontosabb feladatának a jobbágykérdés megoldását tartja. Igyekezetét mestermű örökíti meg. Zilahon áll Fadrusz János Wesselényi-szobra, amint a nagy államférfi magához emel egy jobbágyot.

Életének döntő fordulata találkozása Széchenyi Istvánnal 1820-ban. 1822-ben együtt utaznak Nyugatra, már mint jó barátok. Első műveikben szinte azonos gondolatokat fejtenek ki.

Wesselényi rendkívül vonzó egyéniség és kiváló szervező. Ebben felülmúlja Széchenyit. Barátságuk idővel megromlik. Nem válnak ellenségekké, de külön utakon járnak.

Az 1830-as évek első fele Wesselényi nagy korszaka. Ő a szabadelvű tábor nagy vezére, gyakorlati politikai vezető. Az 1832-es országgyűlésen az ő szava a döntő. Első országgyűlési felszólalásában a magyar nyelv hivatalos használatáért harcol elsöprő erővel. A szabadság és felvi-

lágosodás lánglelkű harcosa.

Metternich, Habsburg birodalom korlátlan ura meg van győződve arról, hogy forradalom készül Magyarországon, és Wesselényi a vezér. Bizonyítékok ugyan nincsenek, de kitalált hűtlenségi vádakkal politikai pert indítanak ellene. Ezt általános tiltakozás fogadja, de Metternichék nem hátrálnak. Bár semmit sem tudnak rábizonyítani, 1838-ban háromévi börtönre ítéWesselényi szablyája. lik. A fegyházban szembaja elhatalmasodik. Széchenyi közbelépésére gyógykezelés-

re külföldre engedik, majd 1840-ben kegyelmet kap. De ekkor már súlyos beteg.

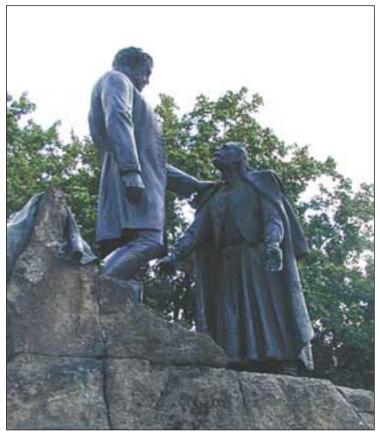
Metternich elérte célját: a megrokkant, megvakult Wesselényit kikapcsolták a politikai életből. Keserűen "polgári halottnak" nevezi magát. De mégsem hátrál. Szoros barátság fűzi Kossuthhoz és Deák Ferenchez. Kossuth lapjába nagyhatású cikkeket ír. Könyve jelenik meg a nemzetiségi kérdésről. Kifejti, hogy meg kell adni az alkotmányos szabadságot a nemzetiségeknek. Elvállalja megyéje főispáni székét. Az erdélyi országgyűlésen az ő vezérletével valósul meg élete talán legnagyobb célja, a jobbágyfelszabadítás.

1848 nyarán újra Pesten van, és augusztus 25én benyújtja az első magyar nemzetiségi törvényjavaslatot a románok ügyében.

Sziléziai gyógykezelésre kényszerül, de még innen is cikkekkel támogatja a szabadságharcot. A bukás után már csak halni tér haza. A Pest felé tartó gőzhajón az egykori vasember tüdőgyulladást kap. 1850. április 19-én egy pesti fogadóban fejezi be életét a reformkor egyik legnagyobb magyarja.

Temetéséről így ír a sajtó: Temérdek nép kísérte sírjához Wesselényit. Oly megható volt az egyszerű, csendes temetkezés az alkony szürkületében. Semmi zaj, semmi pompa... egy fekete bársonnyal bevont koborsó, ráirva: báró Wesselényi Miklós. Élt ötvennégy évet. Erényei hangosabbak a zene harsogásánál, világosabbak a lobogó fáklya fényénél.

Végső nyughelye a szülőföld, a zsibói családi sírbolt és... öröklét a magyarok szívében.

Fadrusz János Wesselényi-szobra Zilahon.

Szeretettel meghívlak titeket a szülőfalumba. Neve <u>Székelyszentkirály</u>. Hargita megyében, a Bosnyák patak szép, csendes völgyében fekszik. A közeli falvak: Oroszhegy, Tibód, Ülke, Fancsal, Szenttamás.

Szülőfalumnak van temploma, óvodája és iskolája. Iskolánkat Szent Istvánról nevezték el.

Falunk lakói okosak, ügyesek és szorgalmasak. Nagyon szeretem itt, mert sok barátom és barátnőm van. Itt nőttem fel, itt tanultam

meg beszélni, járni és helyesen élni.

Sok szép élményem van. Patakban fürdünk. Cserkészekké avatnak, akik cserkészek akarnak lenni. Sokat játszunk és tanulunk az iskolában.

A falu neve Szent Istvánhoz kötődik, ő a templom védőszentje is. A sok
száz éves falut többször
pusztította török, tatár. A
barokk, klasszicista stíluselemeket hordozó templom
alapkövét 1796-ban tették le. Két értékes műemléket őriznek benne: a
faragott kő szentségtartó
fülkét és a keresztelőmedencét.

Falunk és iskolánk védőszentje Szent István király. Falunknak nagyon sok utcája van, néhány zsákutca. Az én utcámból ki lehet menni a rétre. A házak elé virágot ültetnek, kis kerítésekkel bekerítik.

Én a falumat nagyon szeretem. Remélem, hogy felnőttként sem hagyom el. Új sorozatunkban együtt utazunk Erdélyben. Várjuk a ti meghívásotokat is. Mutassátok be írásban, fényképen, rajzban szülőhelyetek múltját, jelenét. Küldjetek helyi mondát, népszokást, népdalt, viseletet, kézművesmunkát vagy jellegzetes ételreceptet.

Novemberben hová látogassunk?

Nagyon kedves és gyönyörű a mi falunk. Több, mint ezer lakója van. Egy völgyben terül el. Sűrű erdeje van, ahová kirándulni szoktunk.

Írták és rajzolták: Berze József, László Erika, László Laura, Péter Melinda, Jakab Katalin, Bálint Adél; segítettek László Edit és Bodó Klára tanítónők.

Népviseletünk a székely ruha, táncunk a csárdás. Sokféle népszokás él nálunk: húsvétkor tojást festünk, búcsúkor, augusztus huszadikán meghívjuk a rokonokat. Ismert a fonó, a kaláka, a betlehemezés, az aprószentekelés, a májusfa tűzés, a szüreti bál.

Gyermeknapon az iskolánkban aszfaltrajzversenyt rendeztek. Sokan beneveztünk, Minden rajz jól sikerült, Szép volt ez a nap.

Az emberek nagy része katolikus vallású és magyar nemzetiségű. Vannak reformátusok is. A rendőrön kívül nincs román vagy más nemzetiségű.

Az öregebbek baromfit és tehenet tartanak, a fiatalok Udvarhelyre mennek dolgozni.

Búzát, rozsot s főleg burgonyát termelünk. A falucsúfolóban szentkirályi pityókásokként emlegetnek minket. Pedig értünk a kosár- és vesszőseprűfonáshoz, a teknővájáshoz. A férfiak közül sokan faragnak, kádármesterséggel, házépítéssel, pálinkafőzéssel foglal-

koznak.

Az asszonyok csipkét vernek. varrnak, hímeznek, szőnek, fonnak.

A csipkeverés tette híressé falunkat. A nálunk ismeretlen brüsszeli csi<mark>pkeverést Szabó János plébános</mark> honosította meg 1924-ben.

Ma már nagyon sok asszony, leány varázsol a fehér cérnából gombás, hereleveles, tornyos, fenyőágas, kicsi szíves, tulipános mintájú, leheletfinom csipkecsodát. Ha ki akarjátok próbálni a csipkeverést, tudáson és ügyességen kívül szükségetek lesz henger alakú, sarjúval kitömött párnára, kartonpapírra kirajzolt, tűvel áts<mark>zúrogatott mintára, gombostűkre, ho</mark>rgolótűre és botókákra.

Falunk a vert csipke utolsó székelyföldi menedéke.

Szóli, szám! Havonta 3 díjat sorsolunk

Kincsünk – anyanyelvünk.

Mert leírhatom angolul az élet minden rejtelmét, le a mindenséget, de anyám nyelvén tudom csak kidadogni a naplementét alkotó igéket.

Gömöri György

Légy tanító néni! Javítsd ki pirossal a helyesírási hibákat.

A szomszéd asztán meg mondta Mátyás kirájnak hogy nem ő az az ember, aki a kakast küldte, ö csak a szomszégya. Ere még nagyobat nézet Mátyás kiráj.

A "nagyhatalmú igekötőcske" megváltoztatja a szó jelentését.
Fejezd ki más szóval az új jelentést:
csíp – kicsíp, becsíp
borul – beborul, kiborul
kap – kikap, bekap, összekap

Mindenki másképp eszik. Keresd meg a legtalálóbb rokon értelmű szót.

József Attila keveset írt a gyermekeknek. Örülünk, hogy néhányan közületek már most szeretik verseit.

JÓZSEF ATTILA KÖDBŐL, CSÖNDBŐL

(Részlet)

Egyszer megláttam a ködöt a nagy fényességek mögött.

És meghallottam egyszer én, hogy túl harcom vad zörején,

akárha lent, akárha fönt, a szegényé csupán a csönd.

A köd, a csönd sosem ragyog, én már ködből, csöndből vagyok.

Beküldte Szántó Loránd Attila, Sáromberke

JÓZSEF ATTILA

A MEGFÁRADT EMBER

A földeken néhány komoly paraszt hazafele indul hallgatag. Egymás mellett fekszünk: a folyó meg én, gyenge füvek alusznak a szívem alatt.

A folyó csöndesen, nagy nyugalmat görget, harmattá vált bennem a gond és teher; se férfi, se gyerek, se magyar, se testvér, csak megfáradt ember, aki itt hever.

A békességet szétosztja az este, meleg kenyeréből egy karaj vagyok, pihen most az ég is, a nyugodt Marosra s homlokomra kiülnek a csillagok.

> Beküldte Veres Mihály, Marosvásárhely

Akárcsak az emberek között, az állatvilágban is vannak jó és rossz szülők. Különösen az anvaállatok között

találkozunk az önfeláldozó gondoskodás szép példáival.

Az amerikai **pipabékamama** hátának megduzzadt bőrében fedeles üregek képződ-

nek, s mindegyikben egy-egy poronty fejlődik. A kisbékák felemelik a "csapóaitót", úgy kandikálnak ki a világba. Ha veszély fenyeget, gyorsan magukra csapják a fedelet. Csak akkor hagyják el az összkomfortos mozgóbölcsőt, amikor megerősödtek. A nőstény béka ezután vedlik, és bőre

újra szinte olyan sima lesz, mint volt "lánykorában".

Kínában él **Darwin hegyesorrú békája**. Itt a jövő nemzedékről való gondoskodás teljesen a papára hárul, a petékből ugyanis merőben szokatlan helyen, a hím torokzacskójában fejlődnek ki a porontyok. Mivel a békánál a to-

BITAY ÉVA

A SZÜLÖKNEK SEM MINDIG KÖNNYÜ...

rokzacskó rezonátor-kamraként működik, amelyik felerősíti a brekegést, a "gyermeknevelés" idejére a papa elnémul. Ennek ellenére, amint a

Az Észak-Amerikában élő fiahordó erszényes mindenhova magával viszi farkába kapaszkodó kicsinyeit

nőstény petéit a nedves mohába rakja, s mint aki jól végezte dolgát, tovaugrál, nyomban több hím is ott terem, s csak arra les, hogy a porontyok a petékben mocorogni kezdjenek. Ekkor egymást lökdösve igyekeznek minél több petét torokzacskójukba gyömöszölni. Ettől úgy megdagadnak,

PÓKOK

mintha mumpszosak lennének. A kifejlett kisbékák a papa szájából ugrálnak elő. Miután kiürült, a torokzacskó visz-

szanyeri eredeti alakját és terjedelmét, s a békula ismét vidáman brekeghet.

Szép dolog cipekedni vagy elnémulni a fiókák miatt. De

hetekig koplalni, az már igazán az önfeláldozás netovábbja! Pedig a szájköltőhalak nőstényei épp ezt teszik. A megtermékenyített ikrákat felcsipegetik a szájukba, s a vízinövények között elrejtőzve megkezdik 10-14 napig tartó böjtjüket. A kifejlett halacskák a mama szájából rajzanak ki, de

veszély esetén hanyatt-homlok ugyanoda menekülnek vissza.

KISKOPÉ dijat sorsolunk ki

Melyik az a madarunk, amelyik egyáltalán nem törődik fiókáival, hanem idegenekre bízza felnevelésüket?

E ragadozó ízeltlábúaknak 30.000 faja
szövi hálóját a
föld minden
zugában. Némelyikük csípése halálos, de legtöbb fajuk hasz-

nos, mert kártevő rova-

rokat pusztít. A legkisebb nincs 1 mm, a legnagyobb lábastól 26 cm.

A potroh végén levő mirigyekben tejszerű fehérje termelődik. Ezt a pók lábaival húzza ki a szövőszemölcsből. A folyékony selyem a levegőn azonnal megszilárdul. A pókfonal erősebb,

mint az ugyanolyan vastagságú acéldrót. A

0,0005 mm átmérőjű fonalból készül a vadászháló,

a ragacsos lasszó, a messze röpítő "ökörnyál" és a peték selyembölcsőie.

A farkaspók mindenhová magával hurcolja e bölcsőt, sőt 40 kikelt csemetéje a hátán tanyázik az első vedlésig.

- Mit csinál a skót, ha talál egy csomag tyúkszemtapaszt?
- Vásárol magának egy két számmal kisebb cipőt.

A skót a kisfiával sétál. Egyszer csak megkérdezi:

- Az új cipő van rajtad, fiam?
- Igen, apa.
- Akkor légy szíves, lépj nagyobbakat!

Kémiaóra a skót iskolában:

- Mit gondoltok, feloldódik ez a pénzdarab, ha beledobom egy savval teli edénybe?
- Semmi esetre sem feleli egy diák. - Ha feloldódna, akkor nem tetszene beledobni.

- Drágám, mit szeretnél kapni a születésnapodra? – kérdi az ifjú skót férj a feleségétől.
 - Hát... nem is tudom...
- Rendben. Akkor kapsz egy év gondolkodási időt.

A skót vendégségbe megy egy kétgyermekes családhoz. Ajándékba egy léggömböt visz.

- Nesztek - mondja, amikor átadja –, de aztán igazságosan osszátok el!

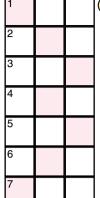

- Mondd kérdi egyik skót a másiktól -, miért magyarázod folyton a fiadnak, hogy a föld foroa?
- Hogyhogy miért? Hát hogy ne kérjen folyton pénzt körhintára!

- Drágám, a kisebbik fiunk már két napja ugyanazt a cukorkát szopogatja – mondja a skót mama a férjének.
 - Nem baj, spóroljon csak.
- Rendben, de most már igazán kibonthatnád neki...

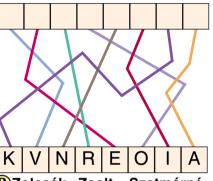
TALÁLD KI!

1 Veres Zsuzsa. Székelykeresztúr: kedvenc olvasmánvom reitőzik a színes kockákban.

1. Égitest 2. Élet 3. Lelkész 4. Becézett Emese 5. Nem oda 6. Csapadék 7. Energia

2 Bálint Zsombor, Csíkmenaság: vezesd helyükre a betűket, és megtudod tanító nénim nevét.

3 Zolcsák Zsolt, Szatmárnébűvös meti: négyzet. 1. Innivaló 2. Nagy edénye 3. Forma 4. Házban élő

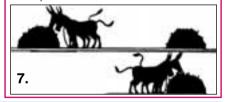
Mihály Zoltán, Szentegyháza: egy bolygó neve. 1. Csónakot hajt 2. Nem az eleje 3. Dal 4. Szaladó 5. Lisztet tarta-			
	2		
	4		
nak benne 6. A végén alszik!	-		

5 Keresztes Δ Τ Ι Orsol Sepsisze györgy: becézett vek kezdő tűiből venc cser gém alakul ki.

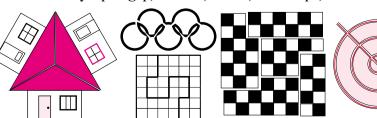
y a		$\overline{}$	ı	•		
nt-		Ν	D	Ι		
a ne-		Α	С	I		
be- ed-		R	Р	I		
me- eve			L	ı		
GVG		Á	R	l		

SZEPTEMBERI MEGFEJTÉSEK

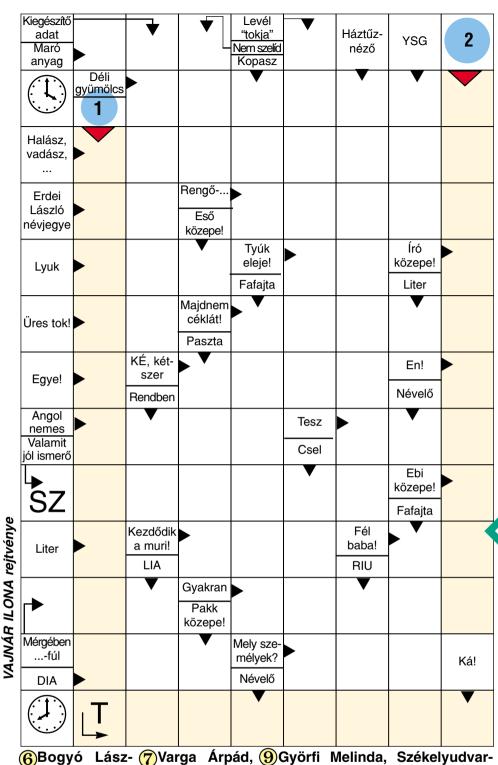
1. matek 2. maci-agár-cápa-irat 3. csillag, év, fa, 5. Robinson 6. íróasztal, villany, napló, Kelemen, Skoda.

A NYÁRI NAPSI megfejtései: 4. old. – 1-B; 2-D; 3-C; 4-E; 5-A; 5. old. - 1-Ilka-varr; 2-Kriszta-rajzol; 3-Gyurka-köt; 4-Dénes-gyurmázik; ...a fejében is van valami!; 8. old. – Nem vagyok babonás; a lámpás és az ásó; 9. old. – gyertya, szeműveg, ceruza; 16. old. – Hát akkor húzd le az ablakot; Hogy el ne felejtsem a szép dallamokat; 17. old. – Amilyen gyorsan csak lehet; Lázár Ervin; 24. old. – nótacsokor; –Arany Lacinak; Anyám tyúkja; 30. old. – szeretet; 3-5-7; 31. old. – Rozi, Edit, Zita; 32. old. – Micimackó, Kis herceg; B; 33. old. – Nemecsek; Ernő-Gyuri; Hilda-Jani; Öcsi-Bea; **36.** old. – Blöki; **37.** old. – Elütötte az óra az éjfélt; **38.** old. – Nem én, ugyanis a mama elfelejtette ideadni; **43.** old. – Csipkerózsika; 47. old. – Orbán Balázs, JelkyAndrás; 53. old. – Aranka; 56. old. – 1, 2, 8; **57.** old. – 3; vonat; **63.** old. – Åt akarom futni a híreket 66. old. – fényképezőgép, konzerv, karóra, elemlámpa, táskarádió; Jóska.

15. old. 43. old. 36. old.

A **NYÁRI NAPSI** rejtvénypályázatának nyertesei: Kiss Klaudia, Sza-

lonta; Nagy Szabolcs, Varsolc; Petők Noémi, hely: húzd ki a betűtáblázatból a keresztneveket bármilyen irányban ol-

Szilágycseh; Farkas Zsuzsa, Kolozsvár; Podaru Annamária, Marosvásárvasva, a megmaradt betűkből pedig hely; Miklós Beáta, Ma-

> défalva; Jakab Emília, Nyikómalomfalva; Vincze Renáta. Szilágybagos; Király Csongor, Szatmár-

REJVENT AL

Miért késtél

reggel. Peti? - kérdi a

tanító néni a kis elsőst.

Hogy miért, azt a reit-

vény jelzett soraiból

tudhatod meg, s ha el-

küldöd cimünkre no-

vember 15-éig, könyvju-

Várom leveledet!

a Rejtvénykirály

talmat is nyerhetsz.

németi és Elekes András, Gyergyószentmiklós.

Gratulálunk!

egy zöldség neve. **KAR** В

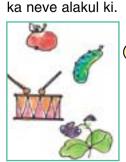
Vajdakamarás:

8 Sós Eszter. Korond: egy gyümölcs neve.

Е

E	S	Z	Т	E	R	S	Α	E
В	Α	K	Α	J	0	L	Ó	D
D	Ó	R	Α	N	S	R	Ö	Ε
Α	٧	É	Á	S	Ε	N	G	Á
SZ	L	J	Е	L	Е	М	É	R

alkoss újabb nevet.

ló, Zabola: a raj-

zok kezdőbetűi-

ből egy autómár-

Legyetek ti is a NAPSUGÁR KÖR tagjai.

Oklevelet és ajándékot kap

öt osztály, amelyik legrendszeresebbe.
vásárolja lapunkat, és résztvesz pályázatainkon.
Októbertől egy-egy pöttyöt
találsz a 18. oldal sarkán. Vágd ki, ragaszd
egy lapra, s tanév végén a tanító nénid,
bácsid küldje el nekünk közös borítékban

bácsid küldje el nekünk közös borítékban az osztálylétszámmal együtt. Minél több a pötty, annál valószínűbb, hogy ti is beléphettek a Napsugár Körbe.

LEVELEZŐ

Vidáman bontogattuk az oltszakadáti iskolások; a kibédi harmadik-negyedikesek; a gyer-

gyószentmiklósi Salamon Ernő Gimnázium III-V. osztályosai; a csíkmenasági gyerekek; a zetelaki és a harasztosi III-V. osztály; a mezőfényi negyedikesek; a sepsiszentgyörgyi Szemerjai Iskola másodikosai; a zabolai III. B.; a szabadkai IV. B. osztály kövér borítékait. Munkáitokból válogatunk.

Tőkés Erzsébet, Szász Csaba, Püspöki Adél, Nagy Erika, Moldován Hunor, Simon Zoárd, Tamás Emőke, Frunda Csenge, Marosvásárhely; Mucsi Krisztina, Simonvifalva; Kis

Tóth Ella, Szamosardó; Weisenbacher Tibor, Nagybánya; Kuhn Thomas, Temesvár; Tempfli Belinda, Sepler Orsolya, Kintzel Melinda, Mezőterem; Pap Yvette, Rauch Krisztina, Gombár Edina, Szőcs Lehel, Pál Levente, Nagyvárad; Darvas Viola, Kiss Réka, Kovászna; Fodor Kiss Andrea, Túrós Csilla, Farkas Zsuzsa, Kolozsvár; Balog Izabella, Hadad; Kacsó Arnold, Nyárádköszvényes; Bedő Melinda, Kézdivásárhely; Holczman Edit, Székelyhíd; Jánó Beáta, Bereck; Császár Krisztina, Magyarfráta; Lukács Dalma, Szováta; Lázár Enikő, Lövéte; Rebendici Alexander, Puskás Annamária, Maroshévíz;

Kulcsár Renáta, Hadad; Szövérfi Melinda, Jedd; Butoi Katalin és Noémi, Csíkszentsimon; Orbán Tímea, Dicsőszentmárton; Bányai Zsuzsa, Érsemjén;

> Kincses Erika, Mocsolya; Sándor Izabella, Farcád; Rancz Alfonz,

Címe:

AZ ERDŐBEN.

Küldjetek mesét, verset, rajzot az erdőről, a benne élőkről, az évszakokról, titkairól. A legügyesebb munkákból állítjuk össze egyik tavaszi Napsugarunkat, és közülük válogatjuk ki idei rajz-, mese-, verspályázatunk győzteseit. Beküldési határidő: 2000. december 20.

Beküldési határidő: 2000. december 20. Épp te maradnál ki?!

Gyergyóalfalu; Bereczki Loránd, Szentmargita; Posta Noémi, Szamosújvár; Ördög Blanka, Klaudia. Szászrégen; Kiss Nagyszalonta; Bereczki Gábor, Érbogyoszló; Gáspár Csilla, Edina, Sepsiszentgyörgy; Mihály Somogyi Andor, Kászonújfalu; Varga Nemes Mária, Szilágypér; Gál Zsuzsanna és Réka, Lisznyó; Molnár Gyöngyvér, Verebes; Szabó Attila és Andrea; Szabó Andrea és Attila, Zilah; Budai Andrea, Szatmárnémeti; Kovács Kriszta, Koncz Ildikó, Szamosardó; Kelemen Szilárd, Szentegyháza; Szabó Erika, Szász Emőke, Balázs Viola, Székelyudvarhely; Székely Tímea, Kisfülpös; Tóth Ildikó, Siter; Nagy Orsolya, Sáromberke; Czirják Zalán, Gyergyószentmiklós.

György Éva, Lövéte; Szilágyi Panna, Vargyas; Harangozó Ágota, Körösfő; Tóth Bernadett, Tóti; Deák Tímea, Vajda Attila, Barót; Ravasz Mónika, Csíkszentkirály; Bűte Beáta,

Avasújváros; Hermann Gábor, Szaniszló; Pajzs Enikő, Kovászna; Benedek Lehel, Szörcse; Mészáros Andrea, Szatmárnémeti; Györgyilyés Izolda; Kökös; Rémán Kinga, Bethlen; Szabó Beáta, Sántha Imola, Marosvásárhely; Tamás Noémi, Kápolnás; Kovács Emese, Nagysármás; Gyergyai Csilla, Esztelnek; Szász Szilárd, Szász Fülöp Izabella, Medgyes; Vécsei Hunor, Székelyudvarhely; Bakos László, Gyergyóremete; Czéczi

Helga, Köröskisjenő; Balázs Tímea, Nagybánya; Nagy Ágnes, Torda; Lajos Ildikó, Felsőboldogfalva; Tar Erzsébet, Érszalacs; Koszta Attila, Szilágycseh; Lingvay Mónika, Bukarest; Szilágyi Erna, Egri; Lukács Éva, Köpec; Lukács Renáta, Zetelaka, Fehérdi Loránd, Szilágycseh.

Csilik Ágnes, Nagyvárad

Napsugár, Napsugár, te kedves vagy velem, Napsugár, Napsugár, te jót akarsz nekem. Elválnak most útjaink, el bizony, mégis. Én már csak lapokból kacaghatok terád, pedig a valóság sokkal szebb, talán.

Sebestvén Ildikó, Székelyudvarhely

A gyergyói Pitypangok a keddi programot találták a legizgalmasabbnak, amikor láthattuk a struccokat és az óriási strucctojást. Csilla néni megtanított egy ősi foglalkozásra, a nemezelésre. Őseink sátraikat nemezből készítették. Mi gyapjúból szappanos vízzel és sok türelemmel karkötőt, kis labdát készítettünk.

a gyergyói Pitypang csoport

Gyergyószentmiklós

Ambrus Tímea.

Gvergyószentmiklós

Okoveczky Orsolya,

Temesvár ▼

Szép a tábor, szép, ▲ Keresztesi Andrea, de már itt a vég. Elmegyünk mi innen e szép helyről,

búcsúkönny választ el kedves barátnőnktől.

Írta és rajzolta Gergely Edina, Bethlen

Szombat délben a Napsugár-vásáron elkölthettük a meggyűitött tallérjainkat. Sok mindent vásárolhattunk: könyveket, gyermeklapo-

kat és édességeket. Nagyon humorosak voltak a tanító nénik, akik hangos szóval kínálták portékáikat.

Írta és rajzolta: Kerekes Boróka, Aranvosgvéres

Búcsúzunk, Napsugártábor. Téged nagyon szeretünk. A tanító bácsi és mi, Ildikó,

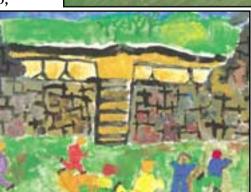
Edina, Renáta, Szilárd és Sándor soha el nem feledünk.

Nagyon jó volt itt lenni köztetek!

> A szilágynagyfalui gyerekek

Szodorai Melinda, Szilágysomlyó

Sok gyerekkel ismerkedtünk meg, és sok finom ételt ettünk.

Tetszett a struccfarm, a múzeum és a finom fagvi Szentgvörgyön. Örülünk a sok itt tanult új játéknak, népdalnak. A karneválon sok érdekes jelmezt láttunk, és a diszkó meg a nagyvásár sokáig az emlékezetünkben marad.

A bethleni gyerekek

Címlap: Sebestvén Ágnes, Kolozsvár

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE (főszerkesztő), MÜLLER KATI. A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 064/141323. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Megrendelhető a szerkesztőség címén. A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Čont 2511.1-569.1/RŎL B.C.R., SUC. JUD. ČLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITU-RA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. Ára 7000 lej ISSN 1221-7751

